

svätá brána - pozri *porta aurea/zlatá brána*

http://it.wikipedia.org/wiki/Porta_Santa

svätá chyža - pozri *Loreto, loreta, sancta casa*

G. B. Tiepolo: Prenesenie Svätej chyže do Loreta (freska v Galérii Accademia v Benátkach, 18.st.)

Svätá kopia - Discovery: podľa tradície (*Ján 19,34*) prebodol rímsky vojak (*Legenda aurea* uvádza, že jeho meno bolo *Longinus*) bok Ukrižovaného svojou kopijou, aby sa presvedčil, či je mŕtvy; podľa legendy bol Longinus poloslepý, a keď sa Kristova krv dostala na jeho oči, vrátil sa mu zrak (v zmysle: slepý pred pravou vierou prehliadol); tak Longinus poznal, že prebodol bok *živého boha*; od tejto udalosti nosil svoju kopiju s krvou Boha stále pri sebe až do svojej smrti; pri zodpovedaní otázky, či vôbec Longinus jestvoval, vychádzali skeptici z faktu, že jeho meno je odvodené od gréckeho lonkos, čo znamená kopiník; pravdou však je aj to, že Longinus bolo bežným latinským menom; vatikánsky výklad príbehu zdôrazňuje tú časť legendy, v ktorej sa hovorí, že z Ježišovho zraneného boku okamžite začala vytekať krv a voda; vidí v tom symbol zrodenia kresťanskej cirkvi založenej na krste; po smrti Longina bola svätá kopia dlhé roky v rukách raných kresťanov a objavuje sa až v Egypte 3.storočia (africké ranokresťanské komunity boli jedny z najväčších); kopia sa dostala do rúk rímskeho vojaka *Maurícia*, ktorému bolo predurčené stať sa *svätcom*; Maurícus bol veliteľom rímskej *légie* v *Tébach*, ktorej vojaci boli kresťania; nasledujúce udalosti urobili z Maurícia prvého stredovekého *rytiera*, lebo on prvý definoval a aj zložil rytiersku prísahu: vždy verne slúžiť svojmu kráľovi a božie pocty vzdávať jedinému Bohu; roku 287 po Kr. vydal rímsky cisár Maximián rozkaz, aby tébska légia potlačila povstanie *barbarov* v *Galii* (dnešné *Francúzsko*); kým tam Maurícus so svojou légiou dorazil, bolo povstanie potlačené; Maurícus urobil obhliadku bojiska a zistil, že pobití nie sú *pohania* ale kresťania, jeho bratia vo viere; s pochybnosťami a výčitkami svedomia sa Maurícus a jeho vojaci vrátili do rímskeho ležania, kde cisár Maximián žiadal, aby mu vzdávali poctu ako *živému bohu*; Maurícus odmietol a cisár prikázal spolu s Mauríciom popraviť každého desiateho vojaka tébskej légie; legenda vraví, že všetkých 6 tisíc vojakov si zvolilo rovnakú smrť ako ich veliteľ; jadro tejto legendy je určite pravdivé, aspoň potiaľ, že tébska kresťanská légia naozaj jestvovala, aj fakt, že kresťanskí vojaci boli v rímskom vojsku tých čias popravovaní (pozri *svätec jazdecký*); pre celý *stredovek* sa Maurícus prvým rytierom, vzorom rytierstva a jeho *patrónom*; Maurícus bol tiež patrónom *križiakov* (tí vraj našli svätú kopiju počas svojej prvej výpravy roku 1095 v kostole v Antiochii); po smrti Maurícia sa kopia dostala do rúk rímskych cisárov a objavuje sa až v dobe cisára

Konštantína Veľkého, ktorý sa o ňu začal mimoriadne zaujímať, lebo mal pred sebou neľahkú úlohu; chcel opätovne zjednotiť *Rímsku ríšu* a postava Krista bola priam stvorená pre tento cieľ; mohla zjednotiť obyvateľstvo pod jednou vierou, na čele ktorej by stála silná osobnosť, on sám (Konštantín roku 313 povolil *kresťanstvo*, sám prijal krst až tesne pred svojou smrťou); k ovládnutiu nás mu mohla výborne poslúžiť aj svätá kopija, ku ktorej sa už viazala legenda, že kto ju vlastní, bude v dobrom či zlom rozhodovať o osudoch národov; pod vplyvom Konštantína vraj prijala krst aj svätá *Helena*, cisárova matka; dala sa cestovať po *Svätej zemi*, zakladala kresťanské chrámy a kláštory, zbierala *ostatky* kresťanských svätcov; legenda vraví, že získala drevo z *jasličiek*, kúsok dreva zo *svätého kríža* aj klince, ktorými bol Kristus pribitý na kríž; tie neskoršie zasadila do synovho panciera, aby mu zaistila nesmrteľnosť a víťazstvo nad pohanskými protivníkmi; ďalej legenda hovorí, že keď Konštantín Veľký zvíťazil nad cisárom Maxentiom a Licíniom, Ježišovou kopijou vyznačil hranice svojej ríše, ktorej centrum bolo teraz v *Konštantínopole* a nie v pohanskom *Ríme*; napriek tomu sa Konštantínova opätovne zjednotená rímska ríša nemala dlhé trvanie a v 5.storočí sa definitívne rozpadla; po jej pádu nasledovalo obdobie stredovekého chaosu podobné dobe temna; v 8.storočí sa Ježišova kopija dostala do rúk mocného *franského* kráľa *Karola I. Veľkého*, ktorý sníval o obnove *Západorímskej ríše* (pozri *rímsko-nemecká ríša/svätá ríša rímska*); roku 800 na *boží hod vianočný* (narodenie Ježiša, 25.december) bol Karol Veľký korunovaný na cisára svätej ríše rímskej a biskup Luitrant z Cremony píše, že v tom čase bola svätá kopija v držaní Karola I., ktorý Konštantína obdivoval; v tom čase sa Ježišova kopija natrvalo stala symbolom božskej a kráľovskej moci a jedným z najvzácnejších *rišskych klenotov*; v 14.storočí sa kopija dostala do vlastníctva rímsko-nemeckého cisára Karola IV; Karol mal svoje sídlo v Prahe a pre svoje ríšske insígnie nechal vybudovať 23km od Prahy hrad *Karlštejn*; tam v tajnej komôrke kaplnky sv. Kríža, za 6m hrubými múrmi ukrýval veľký zberateľ ostatkov a hlboko veriaci Karol IV. svoje *korunovačné klenoty*; cisár veril v priame spojenie relikvií a svätcov v nebi; nepochyboval, že v deň *posledného súdu* prídu svätci na miesta svojich pamiatok; od 15.storočia bola svätá kopia, podobne ako množstvo iných ostatkov zdrojom bohatstva a kupčenia; 1424 si ju kúpili bohatí norimberskí kupci a urobili z kopije jedinečnú atrakciu; uschovali ju v striebornej truhle a tú zavesili v chráme Sv. Ducha na lanách; pre väčšiu bezpečnosť ešte spali pod truhlicou dvaja chlapi z chrámového zboru; 365 dní v roku bola truhlica zatvorená a veriaci mohli iba vidieť na spodnej časti vyobrazenie kopije nesenej dvoma anjelmi; iba raz do roka, na druhý piatok po *Veľkej noci* norimberskí patricijovia ukazovali v kaplnke chrámu sv. Ducha „svoju“ svätú kopiju spolu s inými relikviami (zubom *Jána Krstiteľa*, trieskou z *jasličiek*, kúskom kosti z paže sv. *Anny*); stredovekí *pútnici* cestovali týždne a mesiace, aby relikviu videli, lebo ich lákal príslub rýchlejšej a istejšej cesty do neba; za to a za ukážku prirodzene radi zaplatili; z *pútnictva* bohatlo celé mesto; s pútnikmi, ktorí museli jesť, niekde spať a čosi si kúpiť na pamiatku, rozkvital obchod a remeslá; až reformácia začala kaziť tento zabehnutý a výnosný obchod; reformátori zrušili púte, uctievanie ostatkov a *pútnické* miesta začali upadať; v nasledujúcom tristoročnom období visela truhla s polozabudnutou kopijou naďalej v norimberskom chráme Sv. Ducha; spomenul si na ňu až *Napoleon Bonaparte*, keď zatúžil ovládnuť svätú ríšu rímsku a potreboval nejakým spôsobom legitimovať svoje právo neurodzeného medzi európskou šľachtou na trón; z obavy pred Napoleonom dala šľachta kopiju dopraviť do bezpečia hlavného mesta ríše *Viedne*; keď roku 1806 abdikoval posledný cisár svätej ríše rímskej, František II., kopija zostala vo Viedni; tak tomu bolo až do roku 1938, keď kopiju potreboval ďalší a zatiaľ posledný diktátor s dobyvačnými ambíciami a vierou v jej magickú moc, *Adolf Hitler*; dal relikviu previezť späť do *Norimbergu*, do mesta svojich straníckych zjazdov; jeho cieľom bolo ukázať kontinuitu medzi „prvou“ ríšou *Karola Veľkého* a „Treťou ríšou“; v apríli roku 1945, keď sovietske vojská prenikli do *Berlína*, Hitler spáchal *samovraždu*; vo svojom vymedzenom sektore americká armáda hľadala nakradnuté poklady Tretej ríše; v tom čase americký poddôstojník Felix Rossental, špecialista na odpočúvanie, zachytil rozhovor nemeckých zajatcov, plukovníka SS a niekoľkých ďalších dôstojníkov; snívali o tom, že o 10 rokov opätovne založia nacistickú ríšu a k tomu použijú ako relikvie Hitlerove *ostatky* a svätú kopiju; Američanom sa podarilo úskokom preniknúť do spolku sprisahancov a odhaliť ich vodcu, ktorý poznal miesto, kde bola kopija ukrytá; Američania našli relikviu spolu s ďalšími zlatými predmetmi v špeciálnom bunkri vybudovanom už na počiatku vojny; táto skrýš mala chrániť poklad pred náletmi a bombardovaním; neboli pravdivé povesti, že akýsi americký seržant spolu so svojím nacistickým väzňom objavili kopiju, lebo ju bolo treba doručiť vrchnému veliteľovi americkej armády a tým zaistiť porážku Hitlerových vojsk; nepravdivé boli aj iné, takmer stredoveko pôvabné povesti, že len čo sa svätej kopije zmocnili Američania, Hitler do 90-tich minút zomrel; nález kopije sa v skutočnosti udial až dva mesiace po Hitlerovej smrti; analýzou bola vyvrátená aj ďalšia povesť (zrejme nemeckého pôvodu), že Nemci kopiju falzifikovali, naďalej ju ukrývajú a to, čo

Američania ukoristili, je iba *falzum* toho, čo spolu so *sv. grálom* patrí medzi najcennejšie a najtajomnejšie kresťanské *relikvie*

Ježišova kópia patrí k najcennejším *relikviám* a dnes sa nachádza vo viedenskom *Historickom múzeu umenia*; vrátila ju tam americká armáda po pádu Tretej ríše roku 1945; sa skladá z niekoľkých častí: horného zlatého krytu, spodného strieborného krytu, vlastnej kovovej čepele s klincom uprostred a z dvoch postranných krídeliek pripevnených drôtom; roku 2001 v tajnom viedenskom laboratóriu dostali vedci prvý raz možnosť preskúmať relikviu najmodernejšími nedeštruktívnymi technikami: röntgenovým vyšetrením, mikroskopickou a komparatívnou analýzou; tie mali dať odpoveď na to, či skutočne ide o predmet z pred dvoch tisíc rokov, hoci vedci vopred vedeli, že nie je možné v nijakom prípade dokázať, že ide o biblickú Longinovu kopiju, ktorá prebodla Ježišov bok; už roku 1970 pri čistení kopije bol objavený spodný strieborný kryt s textom LANCE SANTI MAURITII SANTUS MAURITIUS (kopija sv. Maurícia, svätý Maurícius); teraz bol na základe röntgenu bol vyhotovený *virtuálny* model; ukázalo sa, že kopija bola zlomená (zrejme pri nasadzovaní klinca do stredu čepele); porovnanie klinca v kopiji a klincami z 1. storočia ukázalo, že sú podobné, hoci bolo vylúčené, aby sa „náš“ kliniec zachoval tak nepoškodený; analýza jednotlivých častí ukázala, že dodatočne pripojené krídla sú z rozlomenej dýky a sú pomerne veľmi staré, možno už z *doby rímskej* (prelom tisícročia až 4. storočie); zlatý kryt pochádza zo 14. storočia, keď bola kopija vo vlastníctve rímskeho cisára Karola IV.; na zlatom kryte je vyrytý nápis LANCEA ET CLAVUS DOMINI (kopija a kliniec svätý); je možné, až pravdepodobné, že tento nápis dal vyryť Karol IV.; strieborný kryt s venovaním Mauríciovi pochádza z 11. st. a mohol ho dať vyryť nemecký cisár Henrich; drôt zrejme tiež pochádza z 11. st., krídla dýky pochádzajú zo 7.-8. storočia (doba vlády Karola Veľkého, jeho vlastníctvo potvrdené biskupom z Cremony); vlastná čepel železnej kopije pochádza z 6.-7. storočia; z toho vyplýva, že ani jedna z týchto častí nemá potrebný vek na to, aby bola Longinovou zbraňou, za predpokladu, že Longin vôbec existoval; avšak Manfred Scheider z viedenskej *Akadémie výtvarných umení* objavil pri skúmaní klinca fluorescenčným spektrometrom zaujímavú vec; v dlhom hrote pomerne masívneho klinca bola prikovaná časť železa z iného kovu; iba táto časť viditeľná iba pod spektrometrom a ešte k tomu iba z bočnej strany klinca by mohla byť tým dostatočne starým železným *materiálom*; tejto skúške však nebol predmet podrobený

Eurotelevízia: čepel kopije vo viedenskom Hofburgu, o ktorej sa traduje, že ňou prepichli Ježišov bok; Biblia tvrdí, že ešte v deň Kristovho ukrižovania požiadali Židia *Piláta*, aby dal odstrániť Ježišove telo a telá zločincov, ktorých ukrižovali spolu s ním, pretože nechceli, aby na krížoch viseli počas *sabatu*; ukrižovaní často umierali v mukách niekoľko dní, smrť sa však dala urýchliť tým, že boli obeť zlámané nohy; zlodejov tento krutý osud postihol, no keď rímski vojaci pristúpili k Ježišovi, prvý z nich, Gaius Casius *Longinus*, uvidel, že je mŕtvy; aby to dokázal, prepichol jeho bok kopijou; z rany vystrekla krvavá tekutina a naplnila tak biblické proroctvo, ktoré tvrdilo, že *Mesiáš* bude prebodnutý a „kosť mu nebude zlomená“; odvtedy sa kopiji začali prisudzovať *magické* vlastnosti; jedným z prvých zázrakov bolo uzdravenie chorých očí svojho majiteľa potom, ako sa do nich dostala Ježišova krv; za dve tisícky rokov prešla kopija rukami mnohých panovníkov a vojvodcov; prvá zmienka o nej sa datuje z obdobia okolo 570, keď mala byť vystavená v *Jeruzaleme* spolu s *trňovou korunou*; o 30 rokov neskoršie, keď napadli mesto *Peržania*, sa z nej údajne odlomil hrot, ktorý sa neskôr dostal na francúzsky dvor a počas revolúcie koncom 18. storočia sa stratil; zvyšok kopije (drevená žrd) skončil v rukách Turkov, odkiaľ sa ako dar sultána Bajazida pápežovi Inocentovi VII. dostal koncom 15. st. do Ríma, kde je uložený dodnes (pozri *Vatikán*); ďalšia kopija sa objavuje počas *križiackych výprav* a uchováva ju v *Arménsku*; podobnú *relikviu* už viac než 800 rokov strážia ako oko v hlave aj v *Krakove*; štvrtá Ježišova kopija, nazývaná aj *kopija sv. Mórica*, je súčasťou dedičstva Habsburgovcov; je z medi, vykladaná zlatom a striebrom; údajne obsahuje aj jeden z klincov, ktoré použili pri ukrižovaní Ježiša; po prvý raz sa objavila v roku 1273 počas korunovačnej slávnosti, dlho sa skladovala v Norimbergu a začiatkom 20. storočia ju previezli do viedenského Umeleckohistorického múzea; tam ju po prvý raz uvidel aj mladý *Adolf Hitler*; historik Walter Stein, ktorý budúceho vodcu fašistov v *múzeu* sprevádzal, neskôr v spomienkach uviedol, že Hitler „stál ako zmyslov zbavený pri vystavenej Ježišovej kopiji“; potom sa údajne chodil na relikviu pozeráť ešte ďalšie tri roky; na kopiju si spomenul hneď, ako začala jeho moc rásť, a na jej štúdium venoval veľké množstvo peňazí aj energie; keď 1938 Nemecko anektovalo Rakúsko, jedným z prvých Hitlerových nariadení bolo, aby kopiju spolu s ďalšími cennosťami z dedičstva Habsburgovcov previezli do Norimbergu; cenný náklad naložili do pancierovaného vlaku, ktorý počas svojej cesty nesmel ani raz zastať; šesť rokov spočívala relikvia v Kostole sv. Kataríny v

Norimbergu; v októbri 1944, keď sa Hitlerove nádeje na víťazstvo začali definitívne rozplývať, odviezli ju do špeciálne zostrojeného podzemného skladu, ktorý mal odolať aj ťažkému bombardovaniu; 30.apríla 1945 o 14.10 sa postupujúce americké vojská zmocnili kopije; neuplynulo vraj ani 10 minút a Hitler spáchal vo svojom berlínskom bunkri samovraždu; *legendy* hovoria, že Ježišovu kopiju údajne vlastnilo počas viac ako tisíc rokov 45 panovníkov; *Karol Veľký* ju nosil všade so sebou, dokonca s ňou aj spával, a pripisoval jej svojich 47 víťazných bitiek; *Konštantín Veľký* mal kopiju pri sebe, keď určoval hranice svojho nového sídla, *Konštantínopolu*; nemecký kráľ Fridrich I. Barbarossa vraj zahynul len onedlho potom, ako mu pri brodení riekou kopija vyklzla z ruky do vody; kopije sa snažil zmocniť *Napoleon* krátko pred bitkou pri *Slavkove*; sluhovia ho však zradili a relikvia sa do vojvodcových rúk nikdy nedostala

<http://oursenseofplace.squarespace.com/carefully-constructed-reading-the-nuremberg-cityscape-in-the-nuremberg-chronicle/>

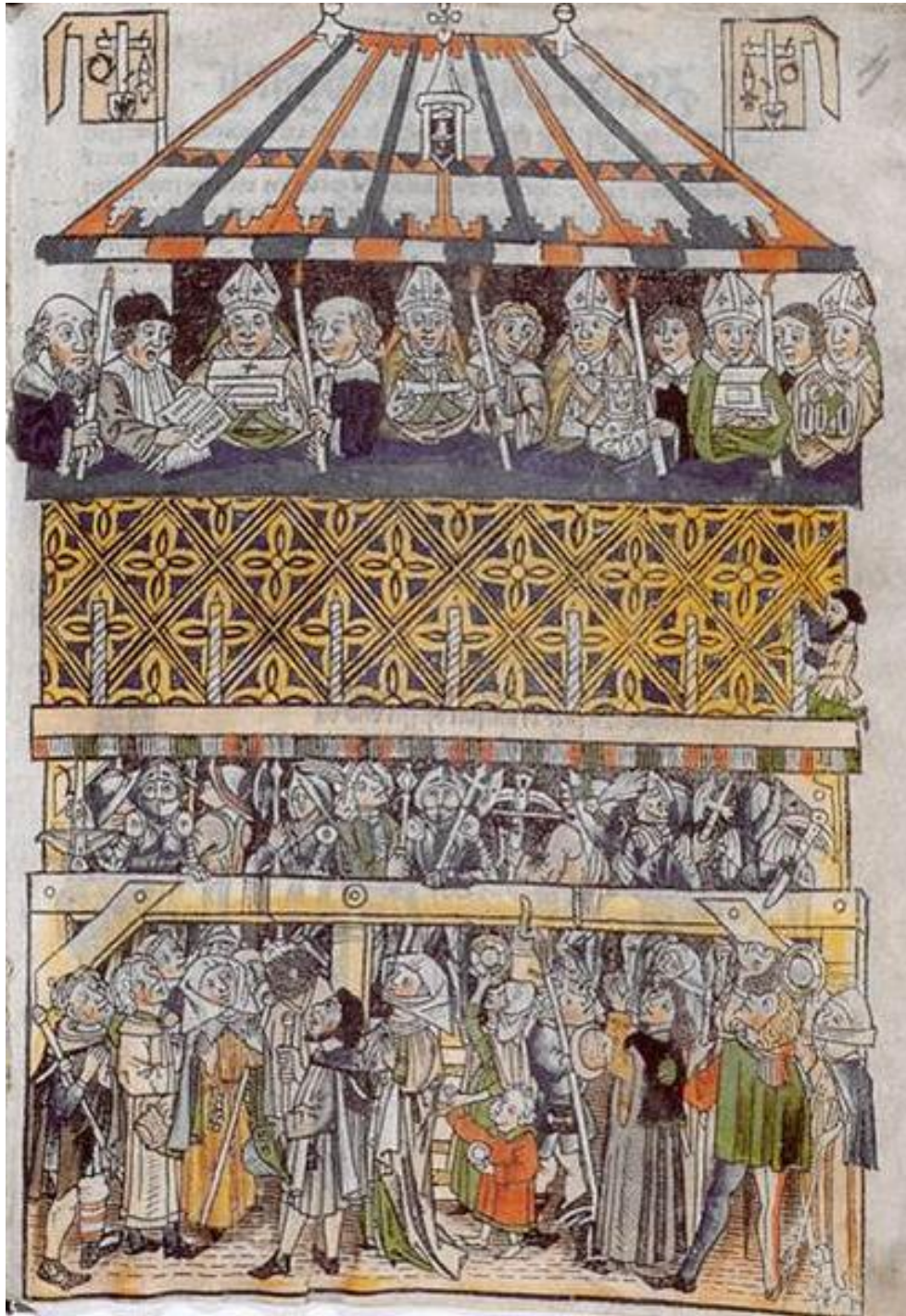
Svätá kopija v držbe Adhemara du Puy pred Antiochiou (iluminácia rukopisu z 13.st.)

Kanonik Beneš: Ježiš a Kunhuta (Pasionál abatiše Kunhuty, zač. 14.st.)

M. Wolgemut, W. Pleydenwurff, H. Schedel: Kopia Pána (kolorovaný drevoryt, Norimberská kronika, 1493)

Peter Vischer: Veža svätých relikvií v Norimbergu (farebný drevoryt, 1487)

P. Galle podľa J. Van der Straet (Stradanus): Kristus prebodnutý kopijou (z cyklu Utrpenie, smrť a zmŕtvychvstanie nášho Pána Ježiša Krista, 16.-17.st.)

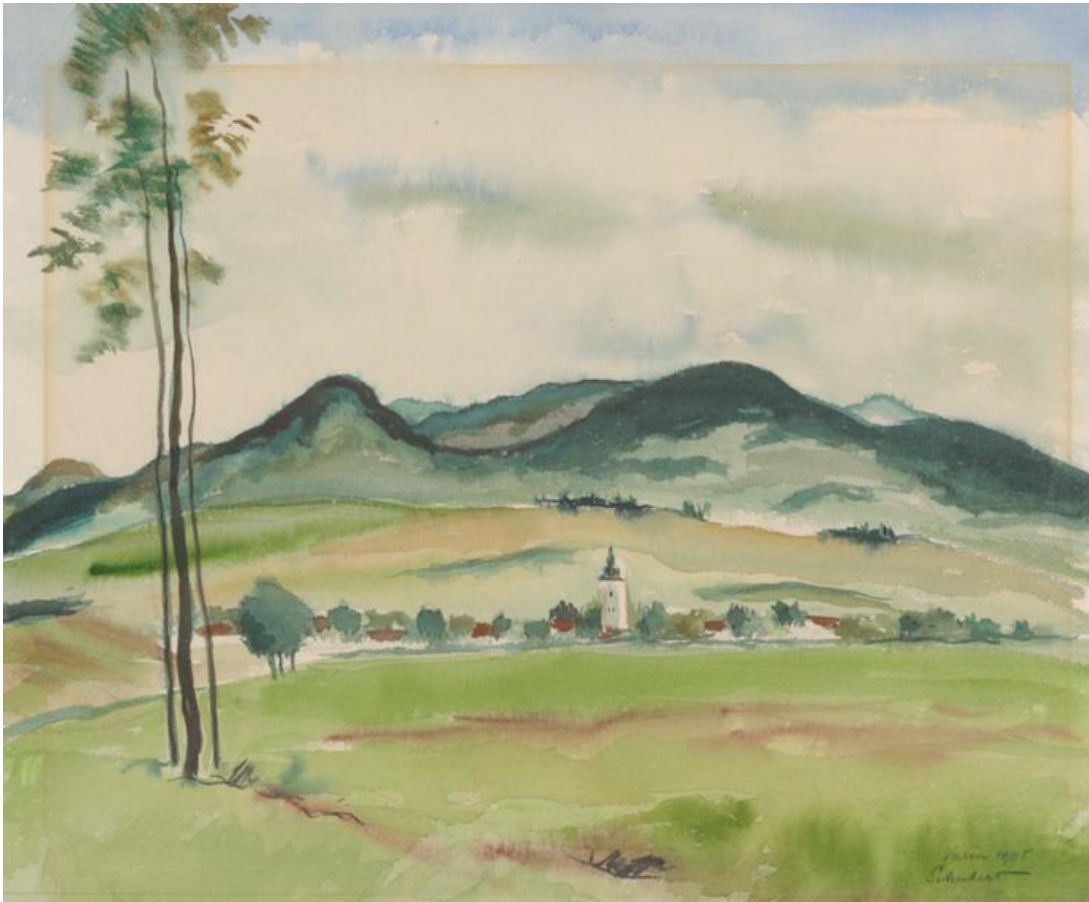

Tizian: Portrét Karola V. v Mühlbergu (16.st.)

Svätá Mara - pozri *Slovensko*

https://sk.wikipedia.org/wiki/Sv%C3%A4t%C3%A1_Mara

J. Schubert: Sv. Mara (akvarel, 1945)

Svätá noc - sviatok *Narodenia Pána*; pozri *Štedrý deň, Betlehem, Vianoce*

J. Lada: Svätá noc (1933)

Svätá ríša rímska - pozri *rímsko-nemecká ríša*, *Bundschuh*